

การพัฒนาแบบฝึกทักษะการปฏิบัติพิณ โดยใช้สื่อออนไลน์ สำหรับนักศึกษาปริญญาตรีปีที่ 2
สาขาวิชาเอกดนตรีพื้นบ้านอีสาน วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด
Development of a Phin Performance Skill Training Program Using Online
Media for Second-Year Bachelor's Degree Students, Major in
Isan Folk Music, College of Dramatic Arts, Roi Et

ราเมศวร์ สุระรัมย์

Ramet Sureram

หิรัญ จักรเสน

Hiran Jaksasen

เฉลิมศักดิ์ พิกุลศรี

Chalernsak Pikulsri

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Khon Kaen University

E-mail: rametsureram@gmail.com

Received: 4 February 2025; Revised: 31 March 2025; Accepted: 27 April 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีจุดประสงค์ 1) เพื่อการพัฒนาแบบฝึกทักษะการปฏิบัติพิณ โดยใช้สื่อออนไลน์ สำหรับนักศึกษาปริญญาตรีปีที่ 2 สาขาวิชาดนตรีพื้นบ้านอีสาน วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด ที่มีประสิทธิภาพ ตามเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ก่อนและหลังการใช้การปฏิบัติพิณ โดยใช้สื่อออนไลน์ สำหรับนักศึกษาปริญญาตรีปีที่ 2 สาขาวิชาเอกดนตรีพื้นบ้านอีสาน วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด จำนวน 10 คน เลือกโดยวิธี เจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบฝึกทักษะการเรียนรู้สื่อออนไลน์ เรื่อง ปฏิบัติพิณ มีความเที่ยงตรงด้านเนื้อหาและประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ ได้ค่าความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 0.967 แสดงว่าผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่า แบบฝึกทักษะการเรียนรู้สื่อออนไลน์ สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้มีประสิทธิภาพ สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า

1. แบบฝึกทักษะการเรียนรู้สื่อออนไลน์ สำหรับนักศึกษาปริญญาตรีปีที่ 2 สาขาวิชาเอกดนตรีพื้นบ้านอีสาน วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 86.50/92.5 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80
2. ประสิทธิภาพของการเรียนรู้ด้วยแบบฝึกทักษะการเรียนรู้สื่อออนไลน์ สำหรับนักศึกษาปริญญาตรีปีที่ 2 สาขาวิชาเอกดนตรีพื้นบ้านอีสาน วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา มีค่าดัชนีประสิทธิผล 0.73 นักศึกษามีผลการเรียนรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 73

แบบฝึกทักษะการเรียนรู้สื่อออนไลน์ สามารถใช้ฝึกทักษะการปฏิบัติพลอย่างมีประสิทธิภาพเช่นเดียวกับ
กับแบบฝึกทักษะพลในชั้นเรียน นักศึกษา สามารถฝึกและเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา

คำสำคัญ: แบบฝึกทักษะ, สื่อออนไลน์, ดนตรีพื้นบ้านอีสาน, ทักษะการปฏิบัติพล

Abstract

This research aimed to 1) develop a practice skill model using online media for second-year undergraduate students majoring in Isan folk music, Roi Et College of Dramatic Arts, which was effective according to the criteria of 80/80. 2) to compare the learning achievement before and after using the practice skill model using online media for 10 second-year undergraduate students majoring in Isan folk music, Roi Et College of Dramatic Arts, selected by purposive sampling. The research instrument was the online learning skill model on the topic of practicing the play. It had content validity and learning management efficiency, with an IOC value of 0.967, indicating that experts believed that the online learning skill model could be used effectively in teaching. The statistics used were the mean and percentage. The research results found that:

1. Online learning skill model for second-year undergraduate students majoring in Isan folk music, Roi Et College of Dramatic Arts Effectiveness is equal to 86.50/92.5, which is higher than the specified criteria of 80/80.

2. Effectiveness of learning with online media learning skills exercises for second-year undergraduate students majoring in Isan folk music, Roi Et College of Dramatic Arts. The academic achievement of the students has an efficiency index of 0.73. The students' learning results increased by 73 percent.

The online media learning skills exercises can be used to practice the skills of playing the lute as effectively as the classroom lute skills exercises. Students can practice and learn anywhere, anytime.

Keywords: Skill exercises, Online media, Isan folk music, Skills of playing the lute

บทนำ

การเรียนรู้ในด้านดนตรี เป็นวิชาแขนงหนึ่ง ที่มุ่งพัฒนาอย่างต่อเนื่อง แต่ถ้าเรียนในด้านทฤษฎีเพียงอย่างเดียว โดยไม่ใช้ทักษะปฏิบัติ ก็จะไม่เกิดผลประโยชน์ การศึกษาทฤษฎีแล้วจึงลงมือปฏิบัติควบคู่กันไป การที่จะเรียนดนตรีให้ได้ผลนั้นจำเป็นจะต้องมีทักษะปฏิบัติควบคู่ไปกับทฤษฎีผู้ที่เรียนรู้นดนตรีให้ได้ผลดี ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดไว้ด้วยว่า ให้สถานศึกษาเป็นผู้จัดหลักสูตรของตนเองให้เป็นไปตามกรอบหลักสูตรหรือมาตรฐานที่กล่าว ในหลักสูตรสถานศึกษา จำเป็นต้องพัฒนาหลักสูตรของตนเองขึ้นมาโดยคำนึงถึงประโยชน์ที่ผู้เรียนควรได้รับจากการศึกษา และมุ่งเน้นให้สถานศึกษาสามารถกำหนดสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นของตนเองด้วย (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2538)

ดนตรีพื้นบ้านในแต่ละท้องถิ่น แต่ละภาคมีความแตกต่างกันออกไปตามชนิด ประเภท ท่วงทำนอง และลีลาตลอดจนสำเนียงของเสียงดนตรี ลักษณะเด่นของเครื่องดนตรีพื้นบ้านก็คือ การถ่ายทอดเสียงในลักษณะของมูขุภระอันเกิดจากการฟังมากกว่าวิธีอื่น ๆ และดนตรีพื้นบ้านมิใช่เกิดขึ้นเพื่อความบันเทิงเริงรมย์เท่านั้น แต่มีความเกี่ยวข้องกับกิจกรรมอื่น ๆ เช่น การทำพิธีกรรม การทำงาน การเดินรำ และประกอบในประเพณีต่าง ๆ นอกจากนี้ ดนตรีพื้นบ้านยังมีการแต่งท่วงทำนองขึ้นโดยฉับพลัน โดยปราศจากการเขียนโน้ต คงใช้การจดจำผ่านทางหูเท่านั้น นอกจากนั้นยังได้กล่าวถึงความสำคัญของการอนุรักษ์ดนตรีและเพลงพื้นบ้าน สภาพการอนุรักษ์ส่งเสริมและเผยแพร่ดนตรีและเพลงพื้นบ้านในปัจจุบัน ปัญหาในการอนุรักษ์ส่งเสริมและเผยแพร่ดนตรีและเพลงพื้นบ้าน ในปัจจุบันแนวทางที่ควรกระทำเพื่อการอนุรักษ์เพลงและดนตรีพื้นบ้าน สภาพ การอนุรักษ์และเผยแพร่การเล่นและการแสดงพื้นบ้าน (สุจิต บัวพิมพ์, 2533)

ดนตรีพื้นบ้านอีสานมีลักษณะเฉพาะและแตกต่างจากดนตรีพื้นบ้านของภาคอื่น ๆ ในประเทศไทย เช่น ดนตรีพื้นบ้านภาคเหนือมีการบรรเลง สะล้อ ซอ ซึง ปี่จุม กระจับปี่เป็นต้น ภาคใต้มีการบรรเลง ปี่ ข้องคู่ กลองชาตรี เป็นต้น ภาคกลางมีการบรรเลง ระนาด ข้องวง ซออู้ ซอด้วง เป็นต้น ส่วนภาคอีสานมีเครื่องดนตรีที่แตกต่างจากเครื่องดนตรีภาคอื่น ๆ ทั้งในด้านลักษณะการประสมวง การบรรเลง บทเพลงและเครื่องดนตรี โดยเฉพาะเครื่องดนตรีพื้นบ้านอีสานลักษณะแตกต่างจากเครื่องดนตรีท้องถิ่นอื่น ๆ ในด้านรูปร่างลักษณะ วัสดุที่ใช้ทำ และเสียงของเครื่องดนตรี เครื่องดนตรีพื้นบ้านอีสานมีหลายอย่าง เช่น โหวด สไนด์ พิณ โปงลาง แคน เป็นต้น

พิณเป็นเครื่องดนตรีที่นิยมและแพร่หลายที่สุดรองลงมาจากแคน ในวรรณคดีอีสานบางเล่มเรียกพิณว่า “ซุง” ซึ่งมีรากฐานมาจากคำเดียวกันกับ “ซึง” ในภาษาพม่า และ “เซว” ในภาษามอญเอง พิณอาจจะมี 2 สาย 3 สาย หรือ 4 สายก็ได้ โดยขึ้นเสียงเป็นคู่ 5 คือ เสียง ลา กับเสียง มี (ลาลา-มี หรือ ลาลา-มีมี) บางคนขึ้นเสียงคู่ 5 ทั้ง 4 สาย คือ ซอล-เร-ลา-มี ตามลำดับ พิณใช้สำหรับดีด สำหรับเดี่ยวหรือดีดประกอบลำเพลินหรือดีดเข้ากับแคน ซอ หรือเข้ากับวงโปงลางก็ได้ คำว่าพิณมาจากคำบาลีสันสกฤตว่า วิณา หรือ บิวะ ของอินเดีย พิณของภาคอีสานมีลักษณะคล้ายกับพิณกระจับปี่ของภาคกลางมากกว่าที่จะคล้ายพิณน้ำเต้าหรือพิณเพี้ยะ (เจริญชัย ชนไฟโรจน์, 2526)

พิณพื้นบ้านอีสาน มีชื่อเรียกที่แตกต่างกันออกไป เช่น ซุง ซึง หมากจับปี่ หมากตดโต้ง หมากดับเต่ง พิณทำด้วยไม้ขนุน เพราะมีน้ำหนักเบาและทำให้เสียงทุ้มกังวานไพเราะกว่าไม้ชนิดอื่น พิณอาจมี 2 สาย 3 สาย หรือ 4 สาย ก็ได้ แบ่งออกเป็นสายเอก 2 สาย และสายทุ้ม 2 สายเวลาเล่นเป็นเพลงเรียกว่าลาย โดยมากพิณพื้นบ้านอีสานมักเล่นคู่กับแคน (ชัชวาล วงษ์ประเสริฐ, 2532)

การสอนทักษะการดีดพิณเป็นกระบวนการที่มุ่งเน้นการพัฒนาความสามารถของผู้เรียนในการเล่นเครื่องดนตรีพื้นบ้าน โดยเฉพาะพิณที่เป็นเครื่องดนตรีสำคัญในวัฒนธรรมดนตรีพื้นบ้านอีสาน การสอนทักษะดังกล่าวต้องอาศัยเทคนิคเฉพาะ เช่น การจับพิณ การกดสาย การดีดสาย และการควบคุมจังหวะ เพื่อให้เกิดเสียงที่ถูกต้องและมีความไพเราะองค์ประกอบสำคัญในการสอนทักษะการดีดพิณ องค์ประกอบและกระบวนการสอนทักษะการดีดพิณได้แก่ การจับพิณ (Holding the Pin)

การจับพิณที่ถูกต้องช่วยให้ผู้เล่นสามารถควบคุมเครื่องดนตรีได้ดีขึ้น ลดความเมื่อยล้าระหว่างการเล่น โดยทั่วไปผู้เล่นจะต้องจับพิณในลักษณะให้คอพิณอยู่ในระดับที่ถนัดมือ และจับสายด้วยนิ้วมือขวาในตำแหน่งที่เหมาะสม การกดสาย (Pressing the Strings) การกดสายพิณเป็นทักษะที่ต้องอาศัยความแม่นยำ ผู้เล่นต้องกดสายให้ตรงตำแหน่งเฟรตเพื่อให้เสียงออกมามีความตรงตามโน้ตที่ต้องการ การกดสายที่ไม่ถูกต้องอาจทำให้เสียงเพี้ยนหรือไม่ชัดเจน การดีดสาย (Plucking the Strings) การดีดสายเป็นหัวใจสำคัญของการเล่นพิณ ผู้เล่นต้องใช้มือขวาดีดสายให้เกิดจังหวะและทำนองตามที่ต้องการ เทคนิคการดีดประกอบด้วยวิธีการดีดแบบขึ้น-ลง

(Alternate Picking) และการติดแบบเน้นเสียง (Accent Picking) การควบคุมจังหวะ (Rhythm Control) การเล่นพิณต้องอาศัยจังหวะที่แม่นยำ เพื่อให้เพลงมีความไพเราะและเป็นไปตามทำนอง การฝึกจังหวะสามารถทำได้โดยการใช้เมโทรโนมหรือเครื่องเคาะจังหวะช่วยในการฝึก

แนวทางการสอนทักษะการตีพิณ ได้แก่ การสอนแบบตัวต่อตัว (One-on-One Teaching) การสอนแบบตัวต่อตัวช่วยให้ผู้สอนสามารถแนะนำเทคนิคการเล่นได้อย่างใกล้ชิด และสามารถปรับการสอนให้เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียนแต่ละคน การสอนผ่านสื่อออนไลน์ (Online Teaching) การใช้สื่อออนไลน์ในการสอนทักษะการตีพิณช่วยให้ผู้เรียนสามารถฝึกฝนได้ทุกที่ทุกเวลา เช่น การเรียนผ่านวิดีโอ การใช้แอปพลิเคชันดนตรี และการเข้าร่วมชั้นเรียนออนไลน์ การใช้แบบฝึกหัด (Skill Exercises) ผู้สอนควรจัดทำแบบฝึกหัดที่เน้นการพัฒนาทักษะเฉพาะด้าน เช่น การฝึกตีสาย การกดโน้ต และการฝึกจังหวะ แบบฝึกหัดเหล่านี้จะช่วยให้ผู้เรียนมีความเชี่ยวชาญมากขึ้น (กรมศิลปากร, 2562)

การเรียนการสอนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียผู้เรียนสามารถเลือกเรียนในเนื้อหา ของบทเรียนที่น่าสนใจได้ด้วยตัวเอง รูปแบบของเนื้อหาสามารถเชื่อมโยงทั้งข้อความสื่อภาพและเสียงดังนั้นการใช้คุณสมบัติต่าง ๆ ของบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียจึงเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถควบคุมการเรียนรู้ด้วยตนเองและเรียนตามเวลาที่เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละคนและผู้เรียนสามารถที่จะเรียนซ้ำหรือทบทวนซ้ำได้เพื่อจะทำให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ที่ดียิ่งขึ้นอีกทั้งยังส่งผลถึงเจตคติต่อวิชานั้น ๆ ได้ดีขึ้นอีกด้วย (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2544)

ในยุคดิจิทัล การเรียนรู้ผ่านสื่อออนไลน์มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทักษะต่าง ๆ รวมถึงทักษะด้านดนตรี ปัจจุบันผู้เรียนสามารถเข้าถึงบทเรียนดนตรีผ่านแพลตฟอร์มต่าง ๆ เช่น YouTube, Facebook, TikTok รวมถึงแอปพลิเคชันและเว็บไซต์ที่ออกแบบมาเพื่อการฝึกซ้อมดนตรีโดยเฉพาะ สื่อออนไลน์ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ ทุกเวลา และสามารถฝึกฝนด้วยตัวเอง ซึ่งแตกต่างจากการเรียนการสอนในห้องเรียนแบบดั้งเดิม การใช้สื่อออนไลน์เพื่อพัฒนาทักษะดนตรียังเผชิญความท้าทายในด้านการออกแบบเนื้อหา การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน และความสามารถในการประเมินผลการเรียนรู้ การวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งเน้นศึกษาแนวทางการใช้สื่อออนไลน์เพื่อพัฒนาทักษะดนตรี และประเมินประสิทธิภาพของสื่อออนไลน์ในการส่งเสริมการเรียนรู้ดนตรี

การจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเป็นเทคโนโลยีที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของบุคคล โดยให้โอกาสบุคคลแสวงหาความรู้ได้อย่างอิสระ ผู้สอนสามารถใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน นอกจากจะเป็นการเพิ่มทางเลือกในการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับผู้เรียนที่มีความแตกต่างกันแล้วยังเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้แบบต่อเนื่องตลอดชีวิตอีกด้วย เพื่อให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์โดยตรงกับบทเรียนนั้นๆ ตามความสามารถของตนเอง โดยที่ผู้เรียนมีโอกาสเลือกหรือตัดสินใจด้วยตนเองและได้รับการเสริมแรงจากการได้รับข้อมูลย้อนกลับทันที เป็นลักษณะของการเรียนรู้ในรูปแบบการสื่อสารสองทางทำให้ความสนใจของผู้เรียนสูงขึ้น เมื่อใช้การจัดการเรียนการสอนออนไลน์ และการโต้ตอบระหว่างผู้เรียนกับบทเรียนจะช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียน เรียนรู้ด้วยตนเองและเสริมสร้างคุณลักษณะนิสัยใฝ่เรียนรู้ ในปัจจุบันการเรียนรู้ในรูปแบบชุมชนการเรียนรู้ออนไลน์เพื่อให้ครูสามารถสร้างนวัตกรรมการเรียนการสอนนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูผู้สอนต้องมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับวิธีการสอนและการพัฒนาสื่อที่หลากหลายรูปแบบและจำเป็นต้องมีการเรียนรู้เพิ่มเติมโดยวิธีการต่างๆ เช่น เรียนรู้บนเว็บไซต์เพิ่มเติมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสร้างเสริมทักษะการสร้างนวัตกรรมการเรียนการสอนให้กับครูมาก

จากการศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในสาขาวิชาดนตรีพื้นบ้านอีสาน กลุ่มวิชาปฏิบัติ เอกของนักศึกษาปริญญาตรีปีที่ 2 วิทยาลัยนาฏศิลปร้อยเอ็ด ในประเด็นด้านปัญหา โดยทั่วไปพบว่า สื่อที่ช่วยใน

การจัดการเรียนรู้มีน้อย โดยในการที่จะช่วยให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนเข้าใจได้ง่ายและรวดเร็ว จำเป็นจะต้องจัดหาสื่อการเรียนการสอนมาใช้อย่างเหมาะสม ซึ่งจะเป็นผลดีที่จะสร้างพื้นฐานสำคัญในการเรียนการสอนของผู้เรียนและผู้สอนให้สอดคล้องและก้าวทันกับการจัดการศึกษาในยุคปัจจุบันนี้ด้วย เทคโนโลยีต่างๆ และสื่อการสอนที่มีคุณภาพยังมีอิทธิพลในการสร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้เรียนอีกด้วย ซึ่งจากการศึกษาผลงานวิจัยเกี่ยวกับวิชาดนตรีแนวทางหนึ่งที่สามารถแก้ไขปัญหาการสอนดนตรี ให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้ คือการสร้างสื่อการสอนในรูปแบบของบทเรียนออนไลน์ ซึ่งเป็นการพัฒนาการเรียนการสอนในระดับชั้นเรียนรูปแบบหนึ่ง การสร้างแบบฝึกทักษะการเรียนรู้สื่อออนไลน์เพื่อประกอบการเรียนการสอนจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ ทุกเวลา และสามารถทบทวนซ้ำ ๆ ได้จนกว่าจะเข้าใจ มีลักษณะเป็นสื่อประสม ที่สอดคล้องสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์เนื้อหาวิชา มีการตรวจสอบ ปรับปรุงให้เกิดการพัฒนาทุกขั้นตอนเพื่อให้ได้แบบฝึกทักษะการเรียนรู้สื่อออนไลน์ที่มีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด จากที่กล่าวมาในเบื้องต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาการเรียนการสอนรายวิชาดนตรีพื้นบ้านอีสานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดนโยบายขององค์กร ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อการพัฒนาแบบฝึกทักษะการปฏิบัติพล โดยใช้สื่อออนไลน์ สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี ปีที่ 2 สาขาวิชาดนตรีพื้นบ้านอีสาน วิทยาลัยนาฏศิลปร้อยเอ็ด ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ก่อนและหลังการใช้การปฏิบัติพล โดยใช้สื่อออนไลน์ สำหรับนักศึกษาปริญญาตรีปีที่ 2 สาขาวิชาเอกดนตรีพื้นบ้านอีสาน วิทยาลัยนาฏศิลปร้อยเอ็ด

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย (Research Design) การวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาแบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน One Group Pre-test Post-test Design
2. เครื่องมือการวิจัย (Research Instruments) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบฝึกทักษะการตีตผิน ซึ่งพัฒนาขึ้นตามหลักการสอนดนตรีพื้นบ้าน
3. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย (Research Procedures) ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยมี 1) พัฒนาแบบฝึกทักษะการตีตผินและสื่อการสอนออนไลน์ 2) ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน 3) ดำเนินการทดลองใช้แบบฝึกกับกลุ่มตัวอย่างเป็นเวลา 3 สัปดาห์ และ 4) เก็บข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากแบบทดสอบก่อนและหลังเรียน
4. วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis) โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

ผลการวิจัย

ตาราง 1 แสดงผลการวิเคราะห์หาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา ที่เรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการเรียนรู้สื่อออนไลน์ เรื่อง การปฏิบัติพล สำหรับนักศึกษาปริญญาตรีปีที่ 2 สาขาวิชาเอกดนตรีพื้นบ้านอีสาน วิทยาลัยนาฏศิลปร้อยเอ็ด

นักศึกษาคนที่	คะแนนเต็ม	คะแนนระหว่างเรียน (E_1)	คะแนนหลังเรียน (E_2)
		20	20
1		16	18
2		17	19
3		16	18
4		16	19
5		17	18
6		16	19
7		16	18
8		17	19
9		25	18
10		17	19
รวม (Σ)		173	185
N		10	10
ค่าเฉลี่ย		17.30	18.5
ร้อยละของคะแนนเต็ม		86.50	92.5

จากตาราง 1 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา โดยใช้แบบฝึกทักษะการเรียนรู้สื่อออนไลน์ เรื่อง การปฏิบัติพลิน สำหรับนักศึกษาปริญญาตรีปีที่ 2 สาขาวิชาเอกดนตรีพื้นบ้านอีสาน วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด มีประสิทธิภาพระหว่างกระบวนการและผลลัพธ์ เท่ากับ 86.50/92.5 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 80/80

ตาราง 2 แสดงผลการวิเคราะห์หาค่าดัชนีประสิทธิผลทางการเรียนของนักศึกษา ที่เรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการเรียนรู้สื่อออนไลน์ เรื่อง การปฏิบัติพลิน สำหรับนักศึกษาปริญญาตรีปีที่ 2 สาขาวิชาเอกดนตรีพื้นบ้านอีสาน วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด

นักศึกษาคนที่	คะแนนเต็ม	คะแนนก่อนเรียน R1	คะแนนหลังเรียน R2
		20	20
1		13	18
2		13	19
3		14	18
4		13	19
5		19	18
6		18	19
7		13	18
8		13	19
9		15	18
10		12	19
รวม (Σ)		143	185

N	10	10
ค่าเฉลี่ย	14.30	27.30

$$\frac{185 - 143}{(10 \times 20) - (143)}$$

ดัชนีประสิทธิผล (E.I) = 0.73

จากตาราง 2 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา โดยใช้แบบฝึกทักษะการเรียนรู้สื่อออนไลน์ เรื่อง การปฏิบัติพล สำหรับนักศึกษาปริญญาตรีปีที่ 2 สาขาวิชาเอกดนตรีพื้นบ้านอีสาน วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด คะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนมีค่าดัชนีประสิทธิผล 0.73 แสดงว่านักศึกษามีผลการเรียนเพิ่มขึ้นร้อยละ 73

อภิปรายผล

จากการพัฒนาทักษะการปฏิบัติพล ด้วยแบบฝึกทักษะการเรียนรู้สื่อออนไลน์ สำหรับนักศึกษาปริญญาตรีปีที่ 2 สาขาวิชาเอกดนตรีพื้นบ้านอีสาน วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด พบว่า

1. คะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบระหว่างเรียนของแบบฝึกทักษะการเรียนรู้สื่อออนไลน์ เรื่อง การปฏิบัติพล สำหรับนักศึกษาปริญญาตรีปีที่ 2 สาขาวิชาเอกดนตรีพื้นบ้านอีสาน วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด (E1) มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 86.50 ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังจากเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการเรียนรู้สื่อออนไลน์ เรื่อง การปฏิบัติพล (E2) มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 92.5 ดังนั้น แบบฝึกทักษะการเรียนรู้สื่อออนไลน์ เรื่อง การปฏิบัติพล สำหรับนักศึกษาปริญญาตรีปีที่ 2 สาขาวิชาเอกดนตรีพื้นบ้านอีสาน วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 86.50/92.5 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐกานต์ กัณโสภณ (2565) ได้ทำวิจัยเรื่องการพัฒนาชุดฝึกทักษะออนไลน์โดยใช้การเรียนรู้แบบนำตนเอง เพื่อส่งเสริมทักษะการสร้างเว็บแอปพลิเคชันผลการวิจัยพบว่า ชุดฝึกทักษะออนไลน์ โดยใช้การเรียนรู้แบบนำตนเองเพื่อส่งเสริม ทักษะการสร้างเว็บแอปพลิเคชันได้รับการประเมินคุณภาพด้านเนื้อหาและด้านเทคนิคจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 9 ท่าน การประเมินคุณภาพอยู่ในระดับมาก มีประสิทธิภาพ 71.87 / 62.07 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ผลสัมฤทธิ์ทางการฝึกทักษะของผู้เรียนด้วยชุดฝึกทักษะออนไลน์โดยใช้การเรียนรู้แบบนำตนเองเพื่อส่งเสริมทักษะการสร้างเว็บแอปพลิเคชันสูงขึ้นกว่าก่อนฝึกทักษะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

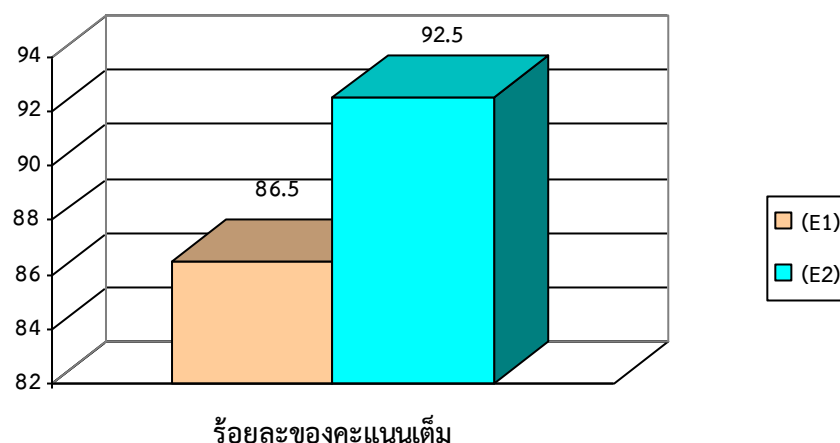
สอดคล้องกับอำนาจ ศิริพร (2561) ได้ทำวิจัยเรื่อง ผลการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนร่วมกับการเรียนรู้แบบผสมผสาน เรื่อง เครือข่ายคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านควนประ ผลการวิจัยพบว่า 1) บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง เครือข่ายคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต ประกอบด้วย เนื้อหาจำนวน 3 ตอน ได้แก่ 1.1) ความหมายของเครือข่ายคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต 1.2) บริการบนอินเทอร์เน็ต 1.3) คุณธรรมและจริยธรรมในการใช้อินเทอร์เน็ต 2) ผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน พบว่า ด้านเนื้อหามีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด (X = 4.53, S.D. = 0.78) และด้านเทคนิคการผลิตมีความเหมาะสมในระดับ มากที่สุด (X = 4.65, S.D. = 0.37) 3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนร่วมกับการเรียนรู้แบบ

ผลสมสานหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 4) นักเรียนมีความพึงพอใจ หลังเรียนรู้ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนอยู่ในระดับมากที่สุด ($X = 4.63$, S.D. = 0.54)

2. ประสิทธิภาพของการเรียนรู้ด้วยแบบฝึกทักษะการเรียนรู้สื่อออนไลน์ สำหรับนักศึกษาปริญญาตรีปีที่ 2 สาขาวิชาเอกดนตรีพื้นบ้านอีสาน วิทยาลัยนาฏศิลปร้อยเอ็ด ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา มีค่าดัชนีประสิทธิผล 0.73 นักศึกษามีผลการเรียนรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 73 สอดคล้องกับงานวิจัยของชัยนันท์ วันอินทร์ (2566) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาสื่อดิจิทัลเพื่อส่งเสริมทักษะทางดนตรี สำหรับการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในรายวิชาดนตรีปฏิบัติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนมหิตลวิทยานุสรณ์ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์หลังเรียนมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 91.04 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในงานวิจัย โดยผู้เรียนที่ได้เรียนรู้จากสื่อดิจิทัลเพื่อส่งเสริมทักษะทางดนตรี ได้รับผลสัมฤทธิ์ค่าเฉลี่ยหลังเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 75 ด้านการเปรียบเทียบก่อนและหลังเรียน (Pre and Post-test) โดยใช้เกณฑ์การวัดประเมินทักษะปฏิบัติตามสภาพจริง แบบ 5 ระดับ พบว่า กลุ่มตัวอย่างจำนวน 24 คน มีค่าเฉลี่ยคะแนนด้านทักษะดนตรีก่อน-หลังการทดลอง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยจากแบบทดสอบความรู้ก่อนเรียน = 13.58, S.D. = 3.39) มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าหลังเรียน = 18.21, S.D. = 1.15) การศึกษาด้านความพึงพอใจพบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจในการใช้สื่อมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด = 4.64) ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย โดยผู้เรียนซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างจะต้องมีความพึงพอใจต่อการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนรู้ทางดนตรีมีค่าเฉลี่ยไม่น้อยกว่าค่าเฉลี่ย 3.51 หรือในระดับมาก

องค์ความรู้ใหม่

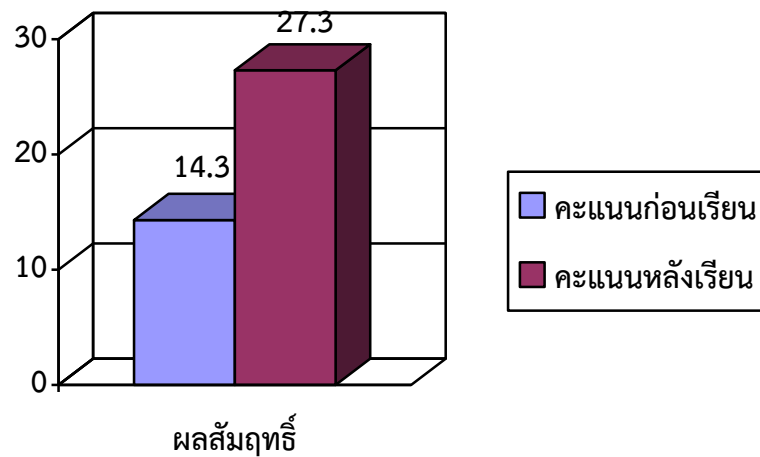
องค์ความรู้ที่ได้จากการพัฒนาแบบฝึกทักษะการปฏิบัติพล โดยใช้สื่อออนไลน์สำหรับนักศึกษาปริญญาตรีปีที่ 2 สาขาวิชาเอกดนตรีพื้นบ้านอีสานวิทยาลัยนาฏศิลปร้อยเอ็ด มีประสิทธิภาพระหว่างกระบวนการและผลลัพธ์ดังแผนภูมิต้นี้

E1 = คะแนนระหว่างเรียน

E2 = คะแนนหลังเรียน)

องค์ความรู้ที่ได้จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา โดยใช้แบบฝึกทักษะการเรียนรู้สื่อออนไลน์ เรื่อง การปฏิบัติพล สำหรับนักศึกษาปริญญาตรีปีที่ 2 สาขาวิชาเอกดนตรีพื้นบ้านอีสาน วิทยาลัยนาฏศิลปร้อยเอ็ดดังแผนภูมิตัวนี้

สรุป

จากการวิจัย เรื่อง การพัฒนาทักษะการปฏิบัติพล ด้วยแบบฝึกทักษะการเรียนรู้สื่อออนไลน์ สำหรับนักศึกษาปริญญาตรีปีที่ 2 สาขาวิชาเอกดนตรีพื้นบ้านอีสาน วิทยาลัยนาฏศิลปร้อยเอ็ด สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. แบบฝึกทักษะการเรียนรู้สื่อออนไลน์ สำหรับนักศึกษาปริญญาตรีปีที่ 2 สาขาวิชาเอกดนตรีพื้นบ้านอีสาน วิทยาลัยนาฏศิลปร้อยเอ็ด มีประสิทธิภาพ เท่ากับ $86.50/92.5$ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ $80/80$
2. ประสิทธิภาพของการเรียนรู้ด้วยแบบฝึกทักษะการเรียนรู้สื่อออนไลน์ สำหรับนักศึกษาปริญญาตรีปีที่ 2 สาขาวิชาเอกดนตรีพื้นบ้านอีสาน วิทยาลัยนาฏศิลปร้อยเอ็ด ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา มีค่าดัชนีประสิทธิผล 0.73 นักศึกษามีผลการเรียนรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 73

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการจัดทำและนำไปใช้

1.1 ผู้สอนทำสื่อการเรียนรู้สื่อออนไลน์ สำหรับนักศึกษาปริญญาตรีปีที่ 2 สาขาวิชาเอกดนตรีพื้นบ้านอีสาน วิทยาลัยนาฏศิลปร้อยเอ็ด ต้องทำความเข้าใจในสมรรถนะย่อย จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เนื้อหาและอุปกรณ์ เครื่องมือ วัสดุ ครุภัณฑ์ ลำดับขั้นตอนการปฏิบัติงานในใบงานที่จะทำการสอนเป็นอย่างดี ทั้งนี้เพื่อให้การเรียน การสอนเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

1.2 ผู้สอนควรที่จะทำการวางแผนการจัดการเรียนรู้ และเตรียมสื่อการสอน เพิ่มเติม ได้แก่ การจัดทำสื่อนำเสนอข้อมูลด้วยโปรแกรม PowerPoint ของจริงหรือแบบจำลองสื่อแอนิเมชัน ชุดฝึก ชุดทดลอง เป็นต้น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอนมากยิ่งขึ้น โดย การใช้สื่อในแต่ละครั้งจะต้องสัมพันธ์กับเนื้อหาที่จะสอน

1.3 ผู้สอนจะต้องทำการสอนความรู้ทางทฤษฎีเบื้องต้นก่อนลงปฏิบัติงาน และต้อง วางแผนการใช้ระยะเวลาให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะจากใบงานให้เหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้ความรู้และ ความเข้าใจจากการเรียนภาคทฤษฎีมาคิดแก้ปัญหาต่าง ๆ จากใบงาน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรมีการพัฒนาแบบฝึกทักษะการเรียนรู้สื่อออนไลน์ในกลุ่มสาระการเรียนรู้และระดับชั้นอื่น
- 2.2 ควรมีการนำแบบฝึกทักษะการเรียนรู้สื่อออนไลน์ที่สร้างขึ้นไปทดลองหาประสิทธิภาพกับ
หลาย ๆ โรงเรียนเพื่อให้ได้ข้อสรุป และการเปรียบเทียบ
- 2.3 ควรมีการศึกษาวิธีการสอนรูปแบบอื่นๆ ให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
กรุงเทพมหานคร: ธนพรการพิมพ์.
- กรมศิลปากร. (2562). คู่มือการเล่นเครื่องดนตรีพื้นบ้านอีสาน: พิณและแคน. กรุงเทพมหานคร: กรมศิลปากร.
- เจริญชัย ชนไฟโรจน์. (2526). ดนตรีพื้นบ้านอีสาน. มหาสารคาม: ภาควิชาดุริยางคศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.
- ชัชวาลย์ วงษ์ประเสริฐ. (2532). ศิลปะการฟ้อนภาคอีสาน. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.
- ชัยนันท์ วันอินทร์. (2566). การพัฒนาสื่อดิจิทัลเพื่อส่งเสริมทักษะทางดนตรี สำหรับการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในรายวิชาดนตรีปฏิบัติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนมหิตลวิทยานุสรณ์. กรุงเทพมหานคร: โรงเรียนมหิตลวิทยานุสรณ์.
- ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2538). กิจกรรมดนตรีสำหรับครู. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัฐกานต์ กัณโสภณ. (2565). การพัฒนาชุดฝึกทักษะออนไลน์โดยใช้การเรียนรู้แบบนำตนเอง เพื่อส่งเสริมทักษะการสร้างเว็บแอปพลิเคชัน. กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- สุจริต บัวพิมพ์. (2533). แนวคิดในการอนุรักษ์และเผยแพร่ศิลปะการละเล่นและการแสดงพื้นบ้านของไทย ในเอกสารการสอนชุดวิชาศิลปะการละเล่นและการแสดงพื้นบ้านของไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อำนวย ศิริพร. (2561). ผลการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนร่วมกับการเรียนรู้แบบผสมผสาน เรื่องเครื่องช่วยคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านควนประ. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม